

un iad populat de demoni în care blestemajii suferă chinuri veșnice și de un raiu în care aleșii gustă o veșnică fericire, este adevarat că nu cred în această altă viață. Cred însă în viață veșnică și cred că omul este resplătit după faptele sale aci și pre-tutindeni, acum și totdeauna. Cred toate acestea atât de hotărît, în cât la vîrsta mea, văzându-mă pe marginile mormântului, trebuie să fac adesea o sfârșire pentru a nu chema cu voiață moartea corpului meu, adică nașterea mea la o viață nouă. Si sunt convins că ori ce faptă bună mărește fericirea vieței mele veșnice, precum ori ce faptă rea o micșorează.

Se zice că neg toate tainele. Aceasta este perfect exact. Consider toate tainele ca vrăjitorii urâte și grosolane, inconciliable cu ideea de Dumnezeu și învățătura lui Christ, și, mai mult, ca transgresiuni formale ale Scripturei. În botezul noilor născuți, văd o corupție chiar a sensului pe care îl poate avea botezul pentru adulții care îmbrățișază cu conștiință creștinismul. În taina bunăi administrații la două înșii cari de mai nainte s'au unit cu voiață, în admitemea cazului de despărțenie și în consacrația dată celei de a doua căsătorie a persoanelor despărțite, văd contraziceri formale la spiritul ca și la litera învățământului evangeliu.

In ertarea periodică a păcatelor, cumpărătă prin spovedanie, văd o periculoasă iluziune, care nu poate de căt să încurajeze imoralitatea și să facă a dispărea ori ce rezistă în fața greșelii. În miruire și sacraarea suveranilor, în cultul icoanelor și al moaștelor, în toate ceremoniile, rugăciuni și cânturi fixate prin ritual văd practice de vrăjitorii grosolane. În grijanie văd o divinizare a cărnei contrarie doctrinei creștine. În călugărire văd primul act al unei serii de înșelăciuni și, mai mult, o transgresiune a învățăturii lui Christ care a opus pe orice ar fi de a se chema stăpân, tată sau doctor. (Matheiū XXIII, 8-10).

Se zice în sfâșit, ca pentru a se pune vîrf nedemnității mele, că după ce am insultat obiectele cele mai sfinte ale credinței, nu m'am temut de a mi fi îndreptă batjocurile mele în contra celei mai sfinte din toate tainele — Eucaristia. Este foarte adevarat că nu m'am temut de a descrie în mod simplu și obiectiv toate actele pe care preotul le indeplinește pentru pregătirea acestei pretinse taine. Dar că această ceremonie constituie ceva sfant și că se comite un sacrilegiu descriind-o, aşa cum a fost celebrată, aceasta e absolut fals. Nu este sacrilegiu în a se numi o despărțitură — despărțitură, și nu un icoностas, în a se numi o cupă — cupă și nu un potir. Se comite însă un sacrilegiu, și cel mai oribil, cel mai revoltător din sacrilegiu, când cineva se slujește de toate mijloacele de cără se dispune pentru a înșela și hypnotiza lumea, profitându-se de simplitatea copiilor și a oamenilor din popor, pentru a încredință că, dacă se rupe o bucată de pâine într-un anume mod, pronunțându-se anume cuvinte, și este pușă apoi în vîno, natura divină se comunică acelei bucăți de pâine, pe care preotul, pe cum ridică această pâine în numele unui viu sau al unui mort, asigură acestuia sănătatea. Culoarea îmbunătățirea soartei pe lumea cealăltă, în sfârșit, că orice mână care această bucată de pâine primește în corpul său pe Dumnezeu însuși.

Nu se vede că toate acestea sunt oribile? Învățătura lui Christ este desfigurată, transformată într'un sir de vrăjitorii grosolane: băi, ungeri, misoari ale corpului, incântări, înghitiri de bucăți de pâine, aşa că nu mai rămâne nimic din acea învățătură. Si dacă cineva se încearcă să amintă că toată această vrăjitorie, toate aceste rugăciuni, toate aceste slujbe, toate aceste luminări, toate aceste icoane nu au nici un raport cu învățătura lui Christ, că acestea porun-

cește oamenilor numai să se iubească unu pe altu, de a nu întoarce rău pețru rău, de a nu judeca, de a nu ucide pe semenul său, toți cei cari profită de minciună îsbucnesc în protestări indignate și, cu o îndrăzneală de necrezut, proclamă în public în bisericile lor, tipăresc în cărările lor, în jurnalele lor, cetechismele lor, că Christ nu a opus nici odată omorul (execuționi capitate, resboae), și că doctrina ne-resistenței la rău este o inventiune, un şeretic diavolesc al dușmanilor lui Christ.

(Va urma).

GABRIELE D'ANNUNZIO

SEARA

I

Rămdneț, rogu-vă, o, mai rămdnești aci. Nu vă sculați! Voiu lumina cum-va? Nu. Faceți dar ca să mai fiu puțin visul acesta. Mai rămdnești.

Poate că ne-ar răni ca o săgeată lumina. Ziua parădă-a fost prea mare! La intorsul ei ești cu oreare de acum. Lumina e ca o săgeată!

Nici văd nu vă place ziua; ochii vă obosesc, aşa e? Si s'ar zice că plecoapele nici pot să se ridice; și că de îndurerăți vă mai sunt ochii?

Nimic, nimic parădă-mă trist nu este ca umbra care face rouară la vîrfuri genele lungi și plecate și când surâs pe buze nu mai este.

II

Cine-a văzut privire mai adâncă ca 'n ochii voștri în apus de soare? Ce suflet se mai sbucișă și moare într'o prăpădită atât de-adâncă?

Nu știu să fie într'adevăr nimica asemenei dilatării lor accele de seară; nici în răsărit de stele și nici în flori. Nu știu, nu știu nimica.

Ce poate și în sufleteasca mă viață ca groza, farmecul ce mă cuprinde? De viață corpul moartea nu'l desprinde, și totuși par că stau afară din viață.

In cer parădă nenaturala formă cu seara minunată se impună, imensa umbră-a cerului adună tot părul vostru par că într'o formă unică, într'o undă, într'un fluviu misterios și care cu nesatiu mă-atrage către el în largul spațiu, spre-amă da uitarea, ca anticul fluviu.

III

Plângi, tu ce portă în ochiți mari întreagă ascunsă-mi înimă, o tu, a Serii suroră, tu suroră a Durerei; plângi tu, a mea unică și întreagă.

Ca să-mi indur lungi ore de întristare Mi-te-am creat pe tine, nepărată fantasmă, fără însă ca vre-o dată? Să-alin adevărata-mă întristare.

Trad. de Alecsandrescu-Dorna.

PETREA

Părăi alb, lung, întors pe spate sclipea argintiu pe față înbătrânată, suptă și văshedă a lui moș Neagu. Mustetile groase, scurte, sure, îngălbene în dreptul buzelor de fului lulelei, și stăteau plecate, istovite ca niște aripi frânte. Ochi, doar ochii și sclopia vioiu, atât de blajin și dulce... ochii lui negri, adânci și melancolici, triste ca vațul vântului.

— L'a luat pe Petrea nene Neagule?

Bătrânu ridică capul ușor în sus... privi și cu glasul stins și dureros murmură:

— L'a luat și m'a lăsat singur... cuc! Mi-a luat bătrânețile... propria teaua zilelor de măire... mi l'a luat pe cel din urmă... pe cel ce mi, fusese mai drag... mi-a luat sufletul!

Si un val de lacrimi i se desprinse de gene, și picioră în stropi de argint pe față văshedă, indurerată, rămâind cu capul plecat, cu ochii pironiș în pământ... cu mintea aură... departe... departe, într'un regiment de calărași de pe malurile Dunării... la Petrea... apoi, oțâi adânc, privi în sus și murmură:

— Mă neicule, mă... scrie-i două rânduri lai Petrea... Scrie-i să-l mai înveselăscă și pe el slovele, că prea s'o fi mâhnit și lăsat chinuit băiatul tău... Am primit mai eri o carte de la dânsul... mi-a scris-o cum a putut... cu creionu... căte mi-a scris! Cât suferă pe acolo... mereu ci că-l chinuie gândul să fugă... să plece pe vre-un vapor!

Si două bobite de rouă i se desprinse de genele tremurătoare cu atâtă dulosie... Dinu suspină și și plecă privirea de chipul plâns al moșneagului.

A adus condei, hârtie și cerneala și începu să scrie:

— Zi-i Dinicule dragă... zi-i cum vrei... i-o citi-o și alti... eu nu prea stiu să le tiuiesc... spune-i că sunt bine, sănătos, că peste vre-o două, trei zile mantuie cu porumbul după camp și roagă-l să nu cumva să mă grăbească sfârșitul să plece... să mă părăsească după cum mi-a scris. Spune-i că odată cu scrisoarea astăzi trimis și 6 lei cu poșta de azi.

Aci moșul se opri... și dose măna la chimir scoase 6 lei și li întinse lui Dinu.

— Tot trece tu Dinicule pe la pri-mărie... să dă-i poșta lui... Io îs bătrânn... mău covârșit necazurile... Mai ales azi... mă simt tare slab.

Roagă-l să le trimeată chiar azi... I-o fi trebuind băiatului. Apoi cuperins de o durere adâncă amuții, cu capul prins în palme, cu ochii piro-niți în pământ, umizi, înmuiați în lacrimi.

Amurgul se așterne liniștit într-o mare de flacări. Păsările forfecă sprijinul, prin ploaia de rubine, prin popolul de aur ce poleia depărtările. Clincătul elopelor de la slâna Crăciunășului, prin aerul somnoroas, bland al inserării, străbate într-o înflorire negrăit de dulce.

Fusește la cules... Niște popușoi i-a mai rămas înșirați pe o pârghie de loc... i-a strâns în două saci... i-a pus cum a putut în car și înțet, printre ciocanii frânti, uscați și despăiați de roade, să desprins de câmp și a luate-o pe sosea. Era soarele sus... Din astăzi un nor gros, bosumflat și posomorât venea să-i intunecă lumenă. A lovit în boi.

— Cea Corbul... Hais Roșule... Hais!

Boii au ridicat ușor capul în sus, a prins jugul mai cu putere și se pierdă prin colbul ce li se înâlță în urmă.

La o răspântie de drum se opri... Să dat jos la crâsmă și năpucă să ducă o țuică la buze că Niță jandarmul îl atinse în spate... înfiorat în toarse capu.

— O veste Moș Neagule, o veste! Petrea a fugit din regiment... de trei zile lipsește... Lău dat dezerto... iată raportul. Si-i arăta moșneagului ocoală de hârtie sigilată. N'o fi venit pe-acasă?

Bătrânu buimăcit scăpă păhărelul din mână...

— Dar unde Doamne l'am văzut! S'o fi dus cine săie unde! Si că l'am rugat să nu fugă! Bei o țuică? N'a!

Si plăti două bani crâsmarului... Se urcă în car... lovi de căte vă ori în boi, apoi se trânti întră saci, desnădăjdui... chinuit de gânduri.

— Mă duc să-l găsesc... s'o fi dus pe vre-un vapor!... De trei zile?!

O zi de drum a avut până la Galați. A lăsat caru cu boii la hanu lui Codreanu și singur a luat-o spre pod. Din strada Traian și până la docuri a plătit un ban jumătate la traiu. L'a dus tocmai lăogă bazin. Să dat jos și a luat-o pe chei.

Un sgomot prelung de lanțuri, de fierărie, de răgnete, de strigăte, se înâlță prin vîntul înăbusit al cheiului. Văpoare mari, uriașe, se ridică ca niște stânci din valurile demolite ale fluviului învolburat. Iei și colo își tremura pânzele în zare corăbi lungi, albe, cu catarge impăiate în frângăi și flamuri multe

tremurând mereu sub suflarea rece a vântului.

S'a opri la fiecare schelă. Oare n'o fi Petrea înăuntru? L'a întrebat căte pe unul, dar i-a răspuns o limbă stricată, aproape răstătă.

— Ce-o fi având oamenii astia de sună așa de hursuzi? Si plecă mai departe.

S'a strecurat printre stivele de scanduri, a ocolit movile de cărăbuni înșirate pe mal, mergând înainte. La Vadu Boilor s'a oprit, a băut o brăgă. Nu pușește nimic în gură și cu toate astea nu simțea nimic că-i cere sufletul... doar a băut-o numai așa, apoi s'a pus jos, cu mintea rătăcită, cu ochii pierduți pe luciul apei urmărand, pusderia de bărci mici, cu pânze mari, albe strălucitoare. Un vînt domol se risipia din larg strecându-se până la dânsul. Bărci mici se pierdeau pe luciul intins al apei, svârlind săgeți de argint pe muchia valurilor rotogolite. A privit puțin, apoi amărat o pornire strânsă de farmecul care i se ferindă pe dinainte.

In dosul unor stive de grinzi se opri; o droaică de lume îngrămadită la marginea unui șirag de plute, privind curioasă. Impins parțial de ceva la spate o pornă și el fotr'acolo.

Trei grinzi erau desprinse... le-a sărit. S'a scăpat cu un picior între ele, a intrat până la genunchi. O-pînca îi pușuia de apă.

Vre-o două drumeți trecând pe lângă el priviau în urmă cu jale, șoptind cuvinte de eylavie! «Si ce înămră sărmâni!» și se pierdă departe.

Bătrânu îi privi. Ajunse lângă grămadă... dete pe vre-o doi în lătură... curiositatea îl neliniștea. Își făcu loc... privi și când privirea îi se răsfrâose la mal, un tremur îl cuprinse... ochii aproape să-i ieșă din orbite. Se năpusti peste lume.

— Lăsa-i-mi! E Petrea tată! Petrea al meu... băiatu tată! Petrea!

Vre-o două lău prins în brațe... bătrânu se zbuciumă.

— Lăsați-mă să mor lângă el... lăsat-mă.

Si un hohot de plâns îl năpădi, căzând zdrobit între mulțime.

O liniște de moarte îi invăluia. Lumea privea cu jale față îmbătrânată, tristă și învolburată de lacrimi a moșneagului, trupul înfașurat în zdrobiri răoase, plesnite de apă a aceluia doborât de valuri... și lacrimi îi se strecuau pe ploaape învolburate.

Vântul suffla rece. Soarele prins într-o ascie de nor își tremura răzile searăbăde pe întinsul neliniștit al apei, în zvonul și plescăitul ei zgâmotos.

Const. S. Spirescu

Hagiieni.

PROVERBE

Omul e născut ca să umble și pasărea ca să shoare.

Chiria deșteaptă pe chirigiu și druman pe călător.

Negustorul fricos nu pierde, dar nicu-n căstigă.

Păstele săracului e când pune cămașe nouă.

Până vine cheful bogatului, este suflul săracului.

Omului fără dușmani nu plătește pielea nici un ban.

Patru ochi văd totdeauna mai bine de căt doi.

Găndește-te de zece ori și spune vorba numărăodată.

Nu incercă marea cu degetul, nici nu înfrință prostia omenească cu cu-mintenia ta.

Prostului nu încere judecată, nici năpădiei trandafiri.